

ŞEMŞİHAN

(..... ? ?)

Rasim DENİZ

Kitaplığımızda bulunan yazma eserleri ve cönkleri tararken bunlar arasında er eski bir cönte rastladığımız 4 bentlik bir şiir Şemşihan adına kayıtlıdır. Halk edebiyatı kaynak kitaplarına baktığımızda, böyle bir isimden bahsedilmediğini gördük. Bu durum yazma eserlerin, özellikle cönklerin Halk edebiyatına katkıları gözümüzde bir kat daha büyüdü.

Halk edebiyatı tarihi yazılacaksa veya tam bir Halk Şairleri Antolojisi

çıkarılacaksa acele edilmemesi; herşeyden önce Milli Kütüphanedeki yazmalar ile özel kitaplıklarda bulunan yazmaların katolokları yayımlandıktan sonra bu işe girişmenin daha uygun olacağını düşünüyorum.

İster istemez insanın aklına, acaba şimdiye kadar bildiğimiz şairlerden bilmediğimiz şairler mi daha fazladır? sorusu geliyor. Hiç şüphesiz, bildiklerimiz, bilmediklerimizden daha çoktur. Fakat bilmediğimiz şairlerimi-

→

* * * *

Rulo Böreği, Rus Böreği.

Sac Böreği, Sac Böreği (İnce Börek) (Muğla), Sade Katmer (Denizli), Sakız Böreği, Salamlı Börek, Salma (Türk-Tatar) Salon Böreği, Saray Böreği, Saray Lokma Böreği, Saray Me-kik Böreği, Saray Midye Böreği, Saray Muska Böreği, Saray Salon Böreği, Sarımsaklı Lahmacun, Sarıyer Böreği, Sarmurba (Türk-Tatar), Sedirler Böreği (Sac Böreği) (Konya), Selanik Böreği, Serpme Börek, Serpme Hamur Böreği, Sermeli Börek (Türkmen), Sığara Böreği Soğan Böreği, Sosisli Börek, Sosisli Üç Yufka Böreği, Sosisli ve Pazılı Börek, Sosyete Mantısı, Su Böreği Sübura (Sivas), Süt Böreği, Süt-lü Börek, Süt-lü Tepsi Böreği, Şebit Yağlaması (Kayseri), Şip Böreği (Alt-üst Böreği) (Uşak), Şoban Katlaması (Türk - Tatar), Şule'nin Böreği. Tabakbörek (Türk-Tatar), Tahanlı Katmer (Uşak), Tahinli Katmer (Denizli), Talaş Böreği, Tandır Böreği, Tas Böreği, Taş Bükmesi, Tatar Böreği, Tava Böreği (Uşak), Tava Katmeri (Kayseri), Tavuk Böreği, Tavuklu Bö-

rek, Tavuklu Fincan Böreği, Tavuklu Kol Böreği, Tavuklu Talaş Böreği, Tavuklu Manti, Tavuklu Tepsi Böreği, Tel Böreği, Tencere Böreği, Tepsi Böreği, Top Börek, Tosunum (Mercimekli Börek) (Kütahya), Trabzon Su Böreği.

Uluborlu Böreği, Un Bidesi (Batı Trakya), Velense Hamuraşı (Afyon).

Yabani Yeşillikten Börek (Azerbaycan), Yapma Süburası (Sivas), Yarımcı Börek (Sivas), Yepiştirme (Muğla), Yepme (İzmir), Yeşillik Böreği (Azerbaycan), Yeşillik ile Keskik Böreği (Azerbaycan), Yoğurtlu Börek, Yumurtalı Börek (Türkmen), Yoğurtlu Saray Mantısı, Yufka Böreği, Zeytin Böreği (G. Antep), Zeytin Ezmeli Üçgen Börekler.

1. Börek maddesi: Büyük Larousse, C. 3, s. 1889.
2. Börek, Börekci Maddesi, İstanbul Ansiklopedisi, C. 6, s. 3085-3087.
3. Özdemir, Dr. Rifat: XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Ankara, 1986 Ankara.

zin sayısı da öyle yabana atılır sayıda değildir. Onların da sayıları epöyce fazladır. Çünkü her yazmayı karıştırdıkça, her cöngü araştırdıkça yeni, yepyeni bir şâir ile karşı karşıya gelmekteyiz. Bu durum bizi çok mutlu etmektedir. Bu mutluluğumuzu zaman zaman okurlarımızla paylaşmaktan da ayrıca mutlu olmaktayız...

Ancak bir okuyucu ve bir yazar olarak şunu belirteyim ki, halk edebiyatı sahasında çıkan birçok kitaplar bilhassa Antolojiler beni ve benim gibi birçoklarımı çok üzmektedirler. Çünkü yeni diye aldığımız birçok kitap eski kitapların aynıdır. Temcit pilavı gibi yeni bir isimle yeniden okurların önüne sürülmesinden başka bir mana ifade etmemektedir. Bu durum para karşılığı olsa bile, çiğnenmiş sakız; çiğnemenin ezikliğini insan duymalı, kendisine çeki düzen vermelidir. Kitaba ismini koyacak kişi veya kişilerin zahmete girmesi, yeni yayınları taramaları, okumaları, eskiyi bilmiyorsa da okutmaları, yayımladığı kitapları eskiyi aynen değil de, okurlarına yeni şâir ve yeni şiir sunmaları vazifeleri olmalıdır.

Sözü fazla uzatmadan Şemsihan ve şiirine dönecek olursak, Kitaplığıımızda 16 numaralı 16. yüzyıla ait olan bir cöngte bulduğumuz **bu şâirin şiiri**, Cöng'un son kapak içi kağıdına sonradan siyah bir mürekkeple rık'a bir yazı ile yazılmıştır. Esas cöngte bulunan yazılara ve yazı çeşitlerine hiç berzememektedir.

Şemsihan hakkında hiçbir bilgimiz olmadığı gibi, kaynaklarda da bu isimde biri şimdiye kadar kayıtlı değildir. Şemsihan'ın dili son mısramdaki «Şemsihan eydür» sözünün dışında ki sözler, terkipler 18. yüzyılın ötesinde değildir. Çok çok 17. yüzyıla ait olabilir düşüncesindeyim.

Şemsihan'ın gurbete düşüp, yarınden ayrılışının yanık ifadesi, feleğin aksine devreyleyişine karşı çâresiz kalışındaki acıklı durum ne ise, bizim de Şemsihan hakkında hiçbir bilgiye sahip olamayışımızdan duyulan acı aynıdır. Keşke elimizde Şemsihan hakkında az da olsa bilgi verecek kitaplar mevcut olsaydı... daha çok mutlu olurduk...

Şemsihan'ın Koşma-Türkü şeklinde yazılmış olan bu şiiri yazıdan okunduğu gibi aşağıdadır.

- 1 — Çeh özendim ele girmedî yârim
Ağla gözüm inle gönlüm çâre ne?
Getdi ihtiyârım kalmadı sabrım
Ağla gözüm, inle gönlüm çâre ne?
- 2 — Karlar yağdı dağlar bağladı yolum
Yaman felek bize eyledi zulum
Şimdi bildim bir talihsiz kulum
Ağla gözüm, inle gönlüm çâre ne?
- 3 — Yüz tutup dergâha ettikçe dilek
Getdi bunca yıllar çektiğim emek
Durmuyup aksine devreyler felek
Ağla gözüm, inle gönlüm çâre ne?
- 4 — Şemsihan eydürür budur sözümüz
Gurbet ile döndürelim yüzümüz
Enr-i Hak'dan böyle imiş yazımız
Ağla gözüm, inle gönlüm çâre ne?
(1)

(1) **Kaynakça : Rasim Deniz. Kitaplığı Cöng 16, Varak 51a.**